

ЦЕНТР НАУЧНОГО ЗНАНИЯ «ЛОГОС»

МОНОГРАФИЯ

**СОВРЕМЕННАЯ ЭКОНОМИКА:
АНАЛИЗ СОСТОЯНИЯ И ПЕРСПЕКТИВЫ
РАЗВИТИЯ**

Книга 5

под редакцией доктора экономических наук, профессора
Скорва М.М.

г. Ставрополь
2015

УДК 330.1
ББК 65.01
С-56

Рецензенты:

Киришичева И. Р. доктор экономических наук, доцент.
Черкесова Э. Ю. доктор экономических наук, профессор.

Авторский коллектив:

*Ершова Е. Ю. (Глава 7), Жигун Л. А. (Глава 9), Кацена Н. Б. (Глава 6),
Оксанич Е. А. (Глава 2), Петечел Т. А. (Глава 8), Романов Е. В. (Глава 1),
Рыбьянцева М. С. (Глава 2), Сидорова Т. А. (Глава 6), Хазанова Д. Л. (Глава 3),
Хмеляк А. С. (Глава 8), Цветкова Е. В. (Глава 4), Чмиль А. Л. (Глава 6),
Шемятихина Л. Ю. (Глава 5), Шитицына К. С. (Глава 5).*

Современная экономика: анализ состояния и перспективы развития: монография. Книга 5. / под общ. ред. М. М. Скорева. – Ставрополь: Логос, 2015. – 234 с.

ISBN 978-5-905519-21-5

Монография адресована руководителям, экономистам, менеджерам и другим работникам предприятий и организаций, преподавателям, аспирантам, магистрантам и студентам высших учебных заведений.

ISBN 978-5-905519-21-5

© Центр научного знания «Логос»
© Коллектив авторов

СОДЕРЖАНИЕ

Содержание	3
Предисловие	4
Глава I. Инновационное развитие высшего образования как условие реиндустриализации российской экономики.....	7
Глава II. Система кайдзен как основа повышения объективности информации для целей управления.....	39
Глава III. Качественные методы оценки конкурентоспособности.....	57
Глава IV. Формирование механизма развития внутренней среды современного предприятия на основе кадрового аудита.....	77
Глава V. Малое и среднее предпринимательство в экономике России и отдельных стран.....	99
Глава VI. Капітал як об'єкт обліково-аналітичної системи підприємства торгівлі.....	158
Глава VII. Совместные покупки как социально-экономическое явление.....	177
Глава VIII. Налогообложение недвижимости физических лиц: проблемы реформирования и перспективы развития.....	194
Глава IX. Разработанность теории коррупции: направления, представления, элементы, модели.....	217
Сведения об авторе	233

ГЛАВА VI. КАПІТАЛ ЯК ОБ'ЄКТ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ ПІДПРИЄМСТВА ТОРГІВЛІ[©]

У сучасному бізнес-середовищі головною домінантою продуктивного функціонування та сталого економічного розвитку підприємств торгівлі є капітал. Його ефективне формування та використання забезпечує фінансову стабільність господарської діяльності, і вимагає своєчасних та коректних дій управлінського персоналу з питань визначення потреби в капіталі, вибору джерел його формування й раціонального розміщення в активах, коригування фінансової ідеології на основі сучасних методів і прийомів управління.

Результативність управлінських рішень в сфері капіталу підприємств торгівлі обумовлюється наявністю релевантної інформації про розмір і склад коштів, що вкладені в бізнес. У контексті забезпечення найбільш повного задоволення інформаційних потреб власників й керівництва торгового підприємства актуальним є з'ясування економічної сутності капіталу та його складових як специфічних об'єктів обліково-аналітичної системи, їх систематизації з різним ступенем деталізації.

Аналіз представлених у вітчизняній та зарубіжній економічній літературі дефініцій категорії «капітал підприємства» дозволив встановити, що на сьогоднішній день відсутній єдиний підхід до її трактування (рис. 1).

Рис. 1 – Аналіз дефініцій «капітал підприємства» у сучасній вітчизняній та зарубіжній економічній літературі

[©] Кащена Н.Б., Сідорова Т.А., Чміль Г.Л., Харківський державний університет харчування та торгівлі, Харків, Україна

Найпоширенішим тлумаченням категорії «капітал підприємства» (21,0 % з 19 досліджених літературних джерел) є його визначення як джерела власних і позикових засобів, авансованих в активи підприємства [7, с. 299; 20, с. 4; 53, с. 184; 54, с. 13].

Депо нижча (15,8 %) частка визначень капіталу підприємства як ресурсів, економічних благ та цінностей, здатних приносити дохід [25, с. 152; 28, с. 4; 38, с. 3], або як коштів (грошових, матеріальних, нематеріальних) для формування активів [16, с. 12; 19, с. 97; 49, с. 131].

Однаковими у відсотковому співвідношенні (10,5 %) є погляди дослідників на трактування категорії «капітал підприємства» як: грошей (вартості), задіяних в обороті для одержання доходу [58, с. 28; 4, с. 29]; фінансових ресурсів, залучених в господарську діяльність з метою отримання доходу [30, с. 220; 47, с. 277]; майна (активів), що визначають його цінність. [6, с. 134; 52, с. 212].

Найменші у кількісному вираженні частки (5,3%) складають надані сучасними науковцями визначення капіталу підприємства як: інвестиційних ресурсів, що залучені у виробництво з метою отримання доходу [3, с. 54]; чистої вартості активів [46, с. 51]; категорії, що виражає економічні відносини з приводу цінностей, здатних приносити дохід [57, с. 155].

Не дивлячись на відмінність трактувань категорії «капітал підприємства», погляди науковців схожі в тому, що він відображає здатність приносити дохід. Основними характеристиками капіталу, на думку значної кількості дослідників [3, с. 54; 7, с. 299; 25, с. 152; 30, с. 220; 54, с. 13; 57, с. 153; 58, с. 28;] є:

- необхідна умова організації та здійснення підприємницької діяльності;
- основний фактор виробництва, який поєднує всі фактори виробництва у єдиний виробничий комплекс;
- фінансові ресурси підприємства, які приносять дохід;
- відображає процес створення, розподілу, використання та відтворення ресурсів;
- основа для формування основних і оборотних активів підприємства;
- головне джерело утворення багатства інвесторів підприємства і формування добробуту його найманих працівників та власників у майбутньому;
- барометр рівня ефективності господарської діяльності підприємства;
- головний вимірник ринкової вартості підприємства;
- формується під впливом фактора часу і чинників зовнішнього та внутрішнього середовища функціонування підприємства.

Зазначене підкреслює особливості категорії «капітал підприємства» і свідчить про її двоїсту сутність, яка пов'язана з економічною та юридичною (правовою) природою формування та функціонування капіталу. З одного боку капітал – це господарські ресурси (майно, активи) підприємства, що використовуються в процесі їх діяльності для отримання економічної вигоди (чистого доходу від реалізації) – активний капітал. З іншого боку, капітал – це сукупність юридичних відносин, з приводу фінансування організації за рахунок джерел господарських ресурсів, що знаходяться у власності чи під її контролем – пасивний капітал [27, с. 154]. Активний капітал по суті представляє собою сукупність основних (матеріальних та нематеріальних) і оборотних засобів

підприємства, а пасивний – сукупний власний і запозичений (взятий у борг) капітал, необхідний для здійснення його фінансово-господарської діяльності [44]. Отже, капітал торговельного підприємства для об'єктивного його відображення в обліку, а також з метою подальшого здійснення контрольних та аналітичних процедур оцінки його наявності й ефективності використання слід розглядати як з позиції майна (активів) підприємства, так і з позиції джерел утворення майна (активів) підприємства, ураховуючи при цьому специфіку торговельної діяльності.

Апріорі господарська діяльність підприємств торгівлі пов'язана із продовженням процесу суспільного відтворення продукту у сфері обігу, і спрямована на придбання (постачання), транспортування, зберігання, передпродажну підготовку (сортування, фасування, маркування тощо) продовольчих і непродовольчих товарів з метою їх подальшої реалізації безпосередньо кінцевим споживачам, що спричиняє збільшення вартості товарів і забезпечує отримання економічних вигід. При цьому, функціонально і технологічно підприємства торгівлі здійснюють тільки операції з купівлі-продажу товарів та послуг. Отже, головна особливість діяльності підприємств роздрібною торгівлі полягає у завершенні товароруку у сфері обігу і в тому, що вони є одночасно продавцями і товарів і торговельних послуг, якість яких визначає конкурентні позиції підприємств в свідомості споживачів і формується під впливом об'єктивних та суб'єктивних чинників оточуючого середовища.

Забезпечення ефективної торговельної діяльності підприємств роздрібною торгівлі уможливується наявним капіталом (активний та пасивний) у розрізі його видів та структури. Загальний рух капіталу в процесі його відтворення в роздрібній торгівлі уособлюють органічно взаємопов'язані та взаємообумовлені господарські процеси (придбання (постачання), зберігання та передпродажна підготовка, реалізація товарів). Їх безперервна зміна відображає перетворення капіталу в процесі його кругообігу із грошової (Г) форми у товарну (Т) і знов у грошову (Г') форму, що представляється наступною моделлю:

$$Г \Rightarrow Т(Поз + Пна + Ппр + Птр)...ЗПП...Т' \Rightarrow Г', \quad (1)$$

де Г – авансований власний і запозичений капітал;

$Т(Поз+Пна+Ппр+Птр)$ – придбані засоби і предмети праці (основні засоби, нематеріальні активи, товарні запаси), найнята робоча сила (трудова ресурси);

ЗПП – процес зберігання і передпродажної підготовки товарів;

Т' – товар, що містить новостворену вартість;

Г' – грошові кошти, отримані від продажу товарів, що включають певну величину авансованого капіталу і одану частину вартості.

Рух капіталу починається в сфері обігу у формі грошового капіталу (власного чи запозиченого), який авансується в активний капітал, насамперед, у формування ресурсів – основних засобів, нематеріальних активів, товарних запасів та робочої сили, необхідних для здійснення господарської діяльності

підприємства, і тим самим перетворюється у товарну форму. Ці ресурси в подальшому використовуються у процесі реалізації і сервісного обслуговування споживачів, а їх вартість включається до складу поточних витрат операційної діяльності підприємства. «Вартість основних засобів і нематеріальних активів, що входять до групи необоротних, переходить на поточні витрати частинами шляхом нарахування амортизації» [11]. Вартість реалізованих товарних запасів, що представляють групу оборотних активів, включається до собівартості реалізованих товарів, а оплата праці працівників торгового підприємства знаходить відображення у складі адміністративних витрат та витрат на збут. Після реалізації товарів, коли з обороту вибувають використані ресурси (витрати) і надходять грошові кошти в обмін на продані товари (доходи), капітал знову набуває грошової форми, і його цикл поновлюється.

Початок обороту активного капіталу на стадіях створення та ефективного функціонування торгового підприємства забезпечується наявністю власного й запозиченого капіталу. Власний капітал являє собою суму вкладених засновниками і додатково отриманих та створених (зароблених) в процесі господарської діяльності підприємства коштів, і представлений статутним, резервним, додатковим капіталом (капітал у дооцінках, дарчий капітал, інший додатковий капітал) та нерозподіленим прибутком. «Приріст власного капіталу забезпечується постійним оборотом активного капіталу, на завершальній стадії якого і формується прибуток у вигляді перевищення «Доходів», одержаних від реалізації продукції над «Витратами», що представляють вартість використаних для виробництва і реалізації продукції господарських засобів. В даному випадку, прибуток розглядається як зароблена частина власного капіталу» [11]. Запозичений капітал по суті є зобов'язаннями підприємства, що виникають в процесі його господарської діяльності, і призводять до відтоку грошових коштів в момент настання терміну оплати. До цього терміну господарські засоби (в частині зобов'язань, що виникли) тимчасово знаходяться в обороті підприємства і представлені фінансовими зобов'язаннями перед позикодавцями (банком – за отримані кредити, облігаціонерами – за облігаційною позикою тощо) та кредиторами (постачальниками – за поставлені матеріальні цінності, працівниками – за заробітною платою, бюджетом – за податками тощо). Зобов'язання перед позикодавцями являють собою позиковий капітал, а перед іншими кредиторами – залучений капітал.

Всі зміни, що відбуваються з капіталом торговельного підприємства в процесі його кругообігу, відбиваються на рахунках бухгалтерського обліку, а його стан (у грошовій оцінці) на певний момент часу знаходить двостороннє відображення в балансі (звіті про фінансовий стан підприємства). В процесі аналізу актив балансу дозволяє судити про те, які ресурси (або який капітал) використані в господарській діяльності підприємства, а пасив – за рахунок чіх коштів (або якого капіталу) вони сформовані. В загальному вигляді обліково-аналітичну інтерпретацію руху капіталу і відображення його в балансі підприємства торгівлі надається можливим представити у вигляді відповідної

концептуальної моделі (рис. 2).

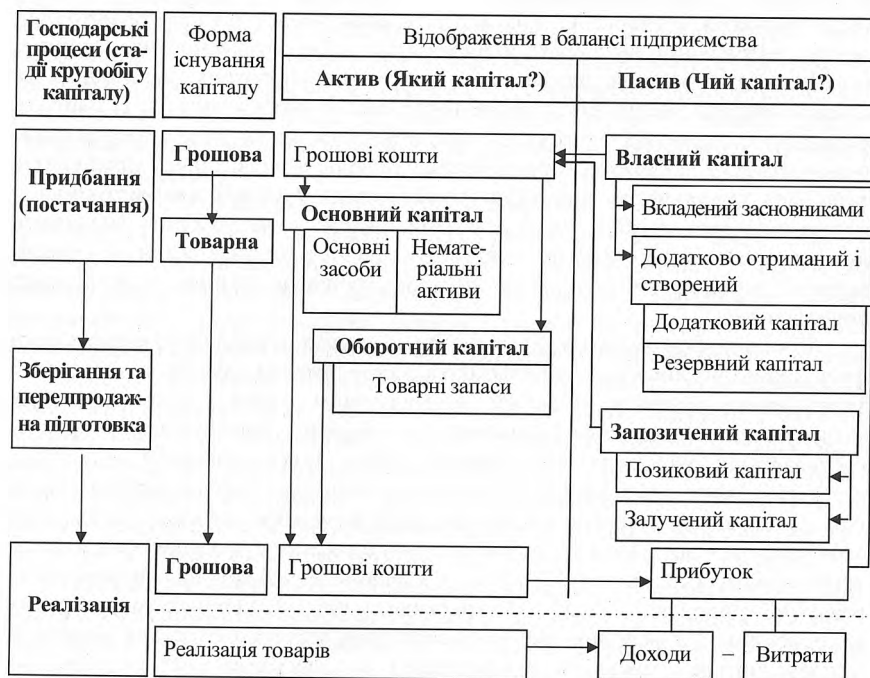

Рис. 2 – Концептуальна модель обліково-аналітичної інтерпретації руху капіталу і відображення його в балансі торговельного підприємства

Представлена модель узагальнено розкриває обліково-аналітичний підхід до розуміння сутності та змісту категорії «капітал підприємства» в інформаційній системі суб'єкта господарювання, що одночасно відображає його економічну та юридичну природу. Поданий підхід не суперечить концептуальним основам теорій капіталу та враховує відносини права власності (володіння, користування та розпорядження) на майно.

Оскільки зовнішні та внутрішні взаємовідносини торговельного підприємства щодо його започаткування та подальшого сталого економічного розвитку базуються на формуванні та ефективному використанні фінансових ресурсів, зосередимо увагу на капіталі як джерелі фінансування активів підприємства.

Ретельний аналіз наукових праць провідних сучасних дослідників з позиції визначення джерел формування майна підприємства як специфічних об'єктів облікової системи та їх видів свідчить про відсутність єдиного підходу до трактування складових капіталу підприємства, які відображаються у пасиві балансу (звіту про фінансовий стан). Так, більшість науковців у складі джерел

формування майна виокремлюють власний і позиковий (позичковий) капітал [12; 15, с. 146; 26, с. 243; 33, с. 44; 38, с. 179]. Крім означених складових інші вчені виділяють також залучений капітал. Такий підхід до структуривання капіталу підприємств з позиції джерел формування його активів вважаємо найбільш вдалим, і підтримуємо думку Т.А. Черемісової, яка зазначає, що «власний капітал належить підприємству на правах власності, залучений – не належить підприємству, але знаходиться у його розпорядженні тимчасово на безоплатній основі, а позиковий – не належить підприємству, але підлягає поверненню зі сплатою відсотків» [57, с. 154]. В той же час у деяких з досліджених наукових праць автори виділяють лише власний і залучений капітал [1, с. 132; 8 с. 62]. При цьому залучений капітал по суті отожднюється ними з позиковим, оскільки трактується як грошові кошти та інші майнові цінності, що залучаються підприємством для фінансування його розвитку на поворотній основі, і по суті характеризують фінансові зобов'язання, які підлягають погашенню у визначені терміни [8, с. 62].

З метою усунення виявлених розбіжностей видового складу та підвищення якості інформації про капітал, яка формується в системі бухгалтерського обліку і відображається в пасиві балансу підприємства, та в подальшому використовується для економічного аналізу і управління капіталом, пропонуємо у складі джерел формування майна підприємств торгівлі виокремлювати власний та запозичений (взятий у борг на певних умовах) капітал.

Запозичений капітал по суті є зобов'язаннями підприємства, що утворюються у процесі взаємодії з іншими суб'єктами господарювання (банками, кредиторами тощо), державою та працівниками підприємства щодо виконання контрактних домовленостей на певних умовах (договір позики, кредитний договір, договір на поставку товарів, контракт тощо). Відтак під запозиченим капіталом торговельного підприємства слід розуміти загальну суму джерел фінансування активів, що не належать підприємству на правах власності, але тимчасово використовуються в процесі його діяльності і підлягають обов'язковому поверненню на певних умовах. Розмір цих джерел визначатиметься алгебраїчною сумою зобов'язань, що підлягають виконанню контрактних домовленостей на умовах позики (позиковий капітал) та на інших умовах залучення (залучений капітал) (рис. 3).

Вважаємо, що подібне структуривання капіталу підприємства торгівлі є умотивованим з точки зору відносин власності та наявності різних умов виконання зобов'язань за запозиченими коштами, і дозволить забезпечити об'єктивне відображення у звітності та накопичення потрібних для управління даних про капітал підприємства, а саме – про розмір капіталу, що належить підприємству на правах власності, та розмір капіталу, що не належить підприємству, але тимчасово використовується в процесі його господарської діяльності, і потребує виконання зобов'язань щодо його повернення згідно певних контрактних домовленостей.

залученого, що обґрунтована наявністю різних умов виконання зобов'язань за контрактними домовленостями щодо запозичених коштів, посилюється потребами ідентифікації для обліку, контролю і аналізу елементів фінансових ресурсів, що не належать підприємству, але тимчасово використовуються в процесі торговельної діяльності, з метою контролю операцій із виникнення і своєчасності погашення зобов'язань за ними, аналізу вартості позикових і залучених коштів, вибору оптимальних джерел фінансових ресурсів для розширення діяльності, удосконалення організаційних та методичних положень відображення в обліку та звітності різних за характером зобов'язань підприємства, методичного інструментарію аналізу і контролю руху коштів, що не належать підприємству на правах власності.

Дослідження економічної суті поняття «позиковий капітал», що надається сучасними науковцями [30, с. 243; 31, с. 44; 41, с. 229; 45, с. 442; 59, с. 217] виявило, що більшість з них трактують позиковий капітал як кошти, що залучаються для формування активів підприємства у грошовій чи натуральній формі на основі строковості, поверненості і платності. Виходячи з цих критеріїв О.О. Зеленіна обґрунтовує склад позикового капіталу і зазначає, що «до елементів позикового капіталу відносяться кредити, облігаційні позики, кошти, отримані внаслідок факторингових операцій, фінансовий лізинг, та поворотна фінансова допомога» [23, с.194].

Інші науковці [46, с. 103; 45, с. 442] визначають позиковий капітал як грошові кошти, отримані за рахунок банківських кредитів, позик, емісії цінних паперів (облігацій, векселів чи закладних), фінансової допомоги та сум, отриманих з інших зовнішніх джерел під заставу на конкретний термін, на визначених умовах під які-небудь гарантії.

Ми підтримуємо точку зору більшості науковців і вважаємо, що позиковий капітал являє собою кошти, позичені для формування активів підприємства на поворотній основі. Основними характеристиками позикового капіталу є: тимчасове використання в процесі господарської діяльності та виникнення фінансових зобов'язань щодо виконання контрактних домовленостей за договорами позики на умовах строковості, поверненості і платності. Іншими словами, позиковий капітал підприємства торгівлі – це кошти, що залучаються для фінансування його активів у вигляді кредитів, облігаційних позик, факторингу, фінансової допомоги та лізингу, і використання яких пов'язане з виконанням фінансових зобов'язань щодо сплати відсотків та повернення основної суми боргу у визначений термін.

Для ефективної організації бухгалтерського обліку позикового капіталу торговельного підприємства необхідна систематизація його складових за певними ознаками. Дослідження цього питання виявило, що в сучасній економічній літературі наводиться значна кількість класифікаційних ознак, які доволі часто не обґрунтовують місце визначених видів позикового капіталу підприємства у поєднанні з методологією бухгалтерського обліку та економічного аналізу. Вважаємо, що найбільш вдалою в цьому контексті є класифікація, що представлена О.О. Зелениною, яка для потреб обліку пропонує систематизувати позиковий капітал за:

- валютою надання (в національній та іноземній валюті);
- умовами надання (з відсотками і без відсотків);
- строками (довготерміновий та короткотерміновий);
- видами (кредити банківських фінансово-кредитних установ, кредити небанківських фінансово-кредитних установ, облігації, фінансовий лізинг, позика, кредити держави);
- забезпеченням (забезпечений та незабезпечений) [22, с. 102].

Однак з метою оцінки в процесі аналізу ефективності використання активів підприємств торгівлі, які сформовані за рахунок позикових коштів, вважаємо за доцільне розширити цю класифікацією ознакою мети залучення, згідно з якою розрізняти капітал, призначений для формування необоротних активів та оборотних активів відповідно. Крім того, пропонуємо уточнити видовий склад позикового капіталу за елементами (видами), і надати його у такому трактуванні складових: кредити, позики, зобов'язання за облігаціями, зобов'язання з фінансової оренди, поворотна фінансова допомога, факторинг, фінансовий лізинг. Доцільність такого угруповання обґрунтовується визначеними раніше характеристиками позикового капіталу і наявністю відповідних рахунків для організації їх обліку у діючому Плані рахунків та Інструкції до нього [40; 24].

Поряд із позиковим другою складовою запозиченого капіталу підприємства нами виділено залучений капітал. З'ясування наявних в сучасній літературі поглядів науковців щодо інтерпретації терміну «залучений капітал» дозволило виявити різноплановість їх поглядів на цю категорію. Так, Г.П. Ляшенко [31, с. 91] ототожнює залучений капітал з позиковим, а А.Г. Загородній та Г.О. Партин до його складу відносять забезпечення подальших виплат платежів, довгострокові зобов'язання, поточні зобов'язання, доходи майбутніх періодів [21, с. 24]. Вважаємо, що це є не зовсім коректним, оскільки довгострокові та поточні зобов'язання, що виконуються на умовах строковості, поверненості і платності, по суті є елементами позикового капіталу. Як кошти, отримані у тимчасове використання іншими фізичними та юридичними особами, що підлягають обов'язковому поверненню, визначає залучений капітал Т.М. Сторожук [50, с. 67]. На обов'язковому поверненні коштів, що надійшли на підприємство від інших кредиторів, наполягають також М.М. Юхимук та О.М. Полінкевич, які акцентують увагу на такій характеристиці залученого капіталу як «поверненість, але платність та строковість відсутні» [59, с. 217]. З цим можна погодитись лише частково, оскільки навіть виконання зобов'язань за розрахунками з кредиторами за товари (роботи, послуги), бюджетом чи працівниками підприємства мають відбуватись у визначені терміни. Відтак, вважаємо, що єдиною характерною ознакою, яка вирізняє залучений капітал від позикового, є необов'язковість плати за ним у вигляді відсотків із загальної суми коштів, що надійшли від кредиторів. Г.О. Крамаренко та О.Є. Чорна визначають залучений капітал як частину коштів підприємства, призначену для погашення короткострокових зобов'язань, але тимчасово використовувану в господарському обороті [30, с. 321]. До складу таких коштів окремі науковці відносять, як правило, частину зобов'язань

підприємства, а саме: кредиторську заборгованість (за товари, продукцію та послуги; за розрахунками – із заробітної плати і нарахувань на неї; з бюджетом за податками і зборами; за одержаними авансами; зі страхування; із внутрішніх розрахунків; з учасниками тощо); кошти інших кредиторів, які надаються підприємствам у позику під певний (обумовлений) відсоток на термін до одного року з оформленням векселя чи іншого боргового зобов'язання; забезпечення наступних витрат і платежів; доходи майбутніх періодів та інші зобов'язання [41, с. 275; 2, с. 25].

Зважаючи на викладене, під залученим капіталом торговельного підприємства, зокрема роздрібної торгівлі, слід розуміти кошти інших господарюючих суб'єктів, працівників і держави, які тимчасово використовуються для фінансування активів, і є зобов'язаннями підприємства, що мають бути виконані в установленій термін. В більшості своїй це поточні зобов'язання підприємства, а також інші види зобов'язань, що не можуть бути віднесені до складу позикового капіталу підприємства.

Формування достовірної інформації про обсяги, строки та умови тимчасового залучення в господарський оборот підприємств, зокрема роздрібної торгівлі, коштів інших фізичних і юридичних осіб, організації їх належного контролю та аналізу стану, трансформації й ефективності використання, забезпечується розмежуванням за певними класифікаційними ознаками зобов'язань за ними.

Дослідження представлених у працях науковців сучасності уніфікованих підходів до класифікації зобов'язань, які враховують специфіку заборгованості за залученими коштами та дозволяють формувати інформацію про них в потрібних аналітичних розрізах та звітності, виявило, що більшість науковців [13, с. 564; 36, с. 375; 51, с. 467; 42, с. 216; 55; 37, с. 169] пропонують розподіляти їх за об'єктами, які передбачені П(С)БО 11 «Зобов'язання» [34] та діючим Планом рахунків бухгалтерського обліку [40]. Окремі автори при цьому наводять інші класифікаційні ознаки, які забезпечують можливість характеристики зобов'язань з позиції:

- економічного змісту (товарна заборгованість, нетоварна заборгованість) [42, с. 216];
- підстав виникнення (договірні, позадоговірні) [13, с. 564; 55; 37, с. 134; 43, с. 165];
- часу виникнення (теперішні, майбутні) [13, с. 564; 55; 43, с. 165];
- забезпеченості (забезпечені, незабезпечені) [13, с. 564; 55; 43, с. 165; 32, с. 134];
- складності (прості, складні) [13, с. 564; 55; 43, с. 165; 32, с. 134];
- форми залучення (грошові, товарні) [42, с. 216; 55; 37, с. 169];
- строку погашення (обмежені у часі, безстрокові) [13, с. 564; 55; 32, с. 134; 43, с. 165; 37, с. 169];
- терміну погашення (довгострокові, поточні, середньострокові) [13, с. 564; 35, с. 265; 42, с. 216; 55; 43, с. 165];
- способу погашення (монетарні, немонетарні) [13, с. 564; 55; 43, с. 165; 37, с. 169];

- виду діяльності (операційні, фінансові, зобов'язання, які виникли внаслідок іншого виду діяльності) [42, с. 216; 55].

В той же час, в існуючих класифікаціях відсутні такі важливі, як на нашу думку, ознаки, що дозволять формувати певну, доволі важливу інформацію (а саме про строк, на який залучаються кошти; умови погашення зобов'язань та їх виконання; період протягом якого мають бути виконані зобов'язання за залученими коштами), яка використовується в процесі оцінки кредитоспроможності та фінансової стійкості підприємства. В зв'язку з цим вважаємо, що для потреб обліку і аналізу залученого капіталу підприємств, зокрема роздрібної торгівлі, зобов'язання за залученими коштами мають бути систематизовані за елементами (об'єктами зобов'язань), що відображаються в балансі; строком залучення; періодом погашення та ступенем виконання умов погашення.

Вищевикладені пропозиції, що стосуються уточнення понятійно-категорійного апарату щодо економічної сутності складових капіталу підприємств торгівлі та ознак їх класифікації як об'єктів обліку і аналізу, представлені на рис. 4.

<p>КАПІТАЛ ПІДПРИЄМСТВА – сукупність власних і запозичених фінансових ресурсів, які авансовані у формування майна (активів) і задіяні у торговельній діяльності та формуються під впливом внутрішнього й зовнішнього середовища, забезпечуючи фінансову рівновагу підприємства в поточному та перспективному періодах його розвитку.</p>	<p>Власний – загальна сума власних джерел фінансування активів, які по праву належать підприємству і сформовані за рахунок внесків власників та додатково створених й отриманих в процесі діяльності власних коштів</p>	<ul style="list-style-type: none"> - за елементами, що знаходять відображення в балансі:* (зарезервовані (пайовий капітал); капітал у дооцінках; додатковий капітал; резервний капітал; нерозподілений прибуток (непокритий збиток); неоплачений капітал; вилучений капітал); - за джерелами формування в процесі господарської діяльності:* (капітал власників (засновників); створений в процесі діяльності; отриманий в процесі діяльності); - за організаційно-правовою формою підприємства: (акціонерний; пайовий; приватний); - за станом оплати власниками (засновниками): (оплачений; неоплачений); - за натурально-речовинною формою внесків власників (засновників):* (грошовий; фінансовий; матеріальний; нематеріальний); - за характером реалізації прав власників: * (сформований за рахунок привілейованих акцій; сформований за рахунок простих акцій; сформований за рахунок пайових внесків).
<p>Запозичений – загальна сума джерел фінансування активів, які не належать підприємству на правах власності, але тимчасово використовуються в процесі його діяльності і підлягають обов'язковому поверненню на певних умовах</p>	<p>Позиковий – кошти, що залучаються для фінансування його активів у вигляді кредитів, облігаційних позик, факторингу, фінансової допомоги та лізингу, і використання яких пов'язане з виконанням фінансових зобов'язань щодо сплати відсотків та повернення основної суми боргу в визначений термін</p>	<ul style="list-style-type: none"> - за елементами (видами):* (кредити; позики; зобов'язання за облігаціями; зобов'язання з фінансової оренди; поворотна фінансова допомога; факторинг); - за метою позики: * (позичений для формування необоротних активів; позичений для формування оборотних активів); - за строками позики: (довгостроковий; короткостроковий); - за забезпеченням: (забезпечений; незабезпечений); - за валютою надання: (в національній валюті; в іноземній валюті); - за умовами надання: (з відсотками; без відсотків).
<p>Залучений – кошти інших господарюючих суб'єктів, працівників і держави, які тимчасово використовуються для фінансування активів, і є зобов'язаннями підприємства, що мають бути виконані</p>	<p>за елементами (об'єктами зобов'язань), що відображаються в балансі: * (векселя видані; кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги; поточна заборгованість за розрахунками (з отриманих авансів, з бюджетом, з позабюджетних платежів, зі страхування, з оплати праці, з учасниками, з внутрішніх розрахунків); забезпечення (на виплату відпусток працівникам, додаткове пенсійне забезпечення, виконання гарантійних зобов'язань тощо); доходи майбутніх періодів; інші поточні зобов'язання; непередбачені зобов'язання;</p> <p>за строками залучення: * (залучений строком до одного року; залучений строком більше одного року)</p> <p>за ступенем виконання умов погашення: * (залучені кошти, термін погашення зобов'язань за якими ще не настав; залучені кошти, термін погашення зобов'язань за якими вистроочений; залучені кошти, термін погашення зобов'язань за якими прострочений);</p> <p>за періодом погашення: * (до трьох місяців; від трьох до шести місяців; від шести до дванадцяти місяців).</p>	<p>за елементами (об'єктами зобов'язань), що відображаються в балансі: * (векселя видані; кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги; поточна заборгованість за розрахунками (з отриманих авансів, з бюджетом, з позабюджетних платежів, зі страхування, з оплати праці, з учасниками, з внутрішніх розрахунків); забезпечення (на виплату відпусток працівникам, додаткове пенсійне забезпечення, виконання гарантійних зобов'язань тощо); доходи майбутніх періодів; інші поточні зобов'язання; непередбачені зобов'язання;</p> <p>за строками залучення: * (залучений строком до одного року; залучений строком більше одного року)</p> <p>за ступенем виконання умов погашення: * (залучені кошти, термін погашення зобов'язань за якими ще не настав; залучені кошти, термін погашення зобов'язань за якими вистроочений; залучені кошти, термін погашення зобов'язань за якими прострочений);</p> <p>за періодом погашення: * (до трьох місяців; від трьох до шести місяців; від шести до дванадцяти місяців).</p>

* – класифікаційні ознаки, уточнені і запропоновані автором

Рис. 4 – Класифікація капіталу підприємств торгівлі для потреб обліку і аналізу

Наведені пропозиції є достатньо обґрунтованими, відбивають економічну сутність та характерні особливості капіталу підприємства як джерела фінансування його активів, відповідають потребам організаційної структури управління і дозволяють сформувавши в обліково-аналітичній системі підприємства торгівлі дані про обсяги і структуру задіяного в його господарській діяльності власного, позикового та залученого капіталу у розрізах, потрібних для управління ними.

Особливої актуальності питання управління капіталом підприємства в цілому і, зокрема, окремими його складовими набувають в сучасних умовах, яким притаманні негативні тенденції розвитку національної економіки на фоні складних трансформаційних процесів (глобалізація, демонополізація, економічна інтеграція, інтернаціоналізація оптового і роздрібного секторів тощо), відсутність платоспроможного попиту, погіршення платіжної дисципліни, підвищення відсоткових ставок на позиковий капітал, наростання інфляційних процесів і кризи платежів тощо.

Дослідження сучасного стану капіталовкладень виявило, що на кінець 2013 року загальний обсяг коштів, вкладених в економіку України, склав 5712274,8 млн. грн. [18], з яких 34% припадає на промислові підприємства, 20% – на підприємства оптової та роздрібно торгівлі, по 8% – на агентства нерухомості та підприємства професійної, наукової та технічної діяльності, по 5% – сільського господарства та будівництва, на решту підприємств припадає 20% загальної суми капіталу (рис. 5).

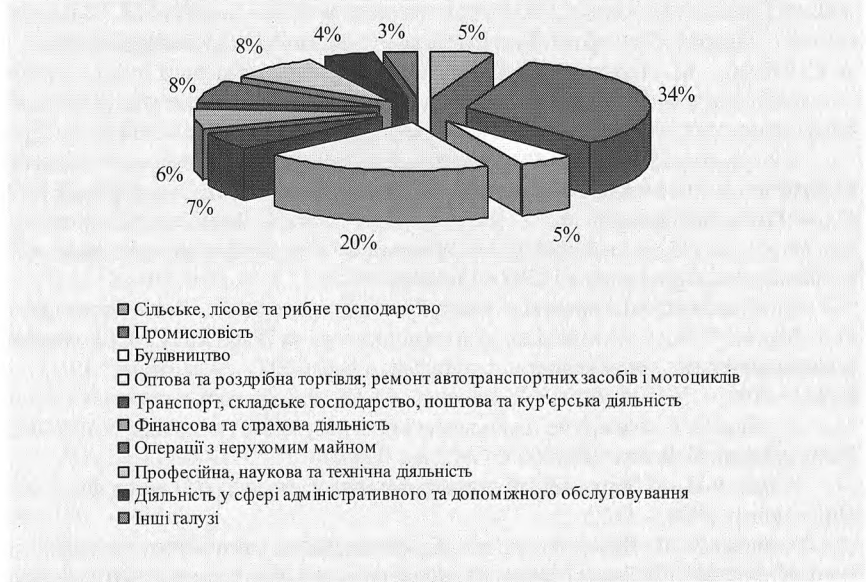

Рис. 5 – Галузева структура видів економічної діяльності в Україні за часткою капіталу станом на 31.12.13 року (авторська розробка на підставі [18])

Із загального обсягу коштів, вкладених в економіку України більш ніж 10% припадає на підприємства всіх галузей господарства Харківської області [56]. Аналіз структури вкладених коштів за видами економічної діяльності підприємств Харківської області свідчить, що в більшості вона відображає загальну ситуацію в країні, і характеризується значною часткою вкладень у підприємства промисловості та торгівлі. Виключення складають підприємства транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності, а також фінансової та страхової діяльності і діяльності в сфері адміністративного та допоміжного обслуговування, за якими питома вага вкладеного капіталу більше ніж по Україні в середньому на 4,5 %.

Необхідність подолання наслідків кризових явищ бізнес-середовища за існуючих обмежень в фінансових ресурсах висуває нові вимоги до ефективності управлінських дій персоналу підприємств торгівлі щодо капіталу, і потребує подальших наукових досліджень в цій сфері з позиції доцільності, наукової обґрунтованості та оперативності використання в управлінні обліково-аналітичної інформації.

Список використаних джерел:

1. Алексеенко Л. Управление структурой капитала предприятия / Л. М. Алексеенко, Д. М. Любинецкий // Наука и экономика. – 2011. – № 2 (22). – С. 132–136.
2. Аналіз і контроль в системі управління капіталом підприємства : монографія / [Є. В. Мних, А. Д. Бутко, О. Ю. Большкова та ін.]. – К. : КНТЕУ, 2005. – 230 с.
3. Бакаев А. С. Бухгалтерские термины и определения / А. С. Бакаев. – М. : Бухгалтерский учет, 2002. – 160 с.
4. Балабанов И. Т. Основы финансового менеджмента: Как управлять капиталом / И. Т. Балабанов. – М.: Финансы и статистика, 1994. – 384 с.
5. Бернадзіковська Л. О. Особливості формування власного капіталу підприємства у вітчизняній та міжнародній економіці [Електронний ресурс] / Л. О. Бернадзіковська, І. В. Мукоїд. – Режим доступу : <http://www.sworld.com.ua/index.php/ru/economy-411/business-economics-and-production-management-411/11299-411-1069>.
6. Бідник О. І. Поняття капіталу підприємства та його еволюція / О. І. Бідник. // Наук. вісник Нац. лісотехнічного ун-ту України. Сер. Економіка, планування та управління в галузі. – 2007. – Вип. 17.2. – С. 131–135.
7. Біла О. Г. Фінансове планування і прогнозування : навч. посібник / О. Г. Біла. – Львів : Компакт-ЛВ, 2005. – 312 с.
8. Бланк И. А. Управление формированием капитала / И. А. Бланк. – К. : Ника-Центр, 2008. – 510 с.
9. Бобяк А. П. Власний капітал підприємства, як економічна категорія, та його облік / А. П. Бобяк // Міжнародний збірник наукових праць. – 2010. – Вип. 1 (19). – С. 55–58.
10. Бондаренко Т. В. Ключові ознаки структурування власного капіталу виробничого підприємства [Електронний ресурс] / Т. В. Бондаренко. – Режим

доступу

http://www.rusnauka.com/18_ADEN_2013/Economics/10_141958.doc.htm.

11. Бондаренко Т. В. Особливості створення вартості власного капіталу в процесі його кругообігу [Електронний ресурс] / Т. В. Бондаренко // Економіка. Управління. Інновації. – 2013. – Вип. 2 (10). – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/eui_2013_2_12.pdf.
12. Бровкова О. Г. Управління формуванням та використанням капіталу [Електронний ресурс] / О. Г. Бровкова, О. В. Мартиненко // Труды Одесского политех. ун-та. – 2002. – Вип. 1. – Режим доступу : www.library.ospu.odessa.ua/.../7-8.htm.
13. Бухгалтерський фінансовий облік : підручник / [Ф.Ф. Бутинця та ін.]. – 8-ме вид., доп. і перероб. – Житомир : Рута, 2009. – 912 с.
14. Варичева Р. В. Власний капітал: функціональний підхід до трактування сутності, напрями класифікації у вітчизняній та зарубіжній практиці / Р. В. Варичева // Вісник ЖДТУ. – 2011. – № 2 (52). – С. 37–42.
15. Вівчар О. Й. Власний капітал як фінансове джерело функціонування підприємства / О. Й. Вівчар, В. М. Саварин // Науковий вісник НЛТУ України. – 2009. – Вип. 19.5. – С. 146–151.
16. Власова Н. О. Формування оптимальної структури капіталу у підприємствах роздрібно торгівлі : монографія / Н. О. Власова, Л. І. Безгінова. – Х. : ХДУХТ, 2006. – 160 с.
17. Гуренко Т. О. Сучасний погляд на власний капітал [Електронний ресурс] / Т. О. Гуренко. – Режим доступу : <http://nubip.edu.ua/sites/default/files>.
18. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>
19. Економічний словник : банківська справа, фондовий ринок : українсько-англійсько-російський тлумачний словник / Л. М. Алексеенко, В. М. Олексієнко, А. І. Юркевич [та ін.]. – К. : Максимум, 2000. – 592 с.
20. Жихор О. Б. Теоретичні аспекти щодо визначення сутності поняття «капітал підприємства» [Електронний ресурс] / О. Б. Жихор, І. М. Шматько. – Режим доступу : http://fkd.khivs.edu.ua/pdf/2011_2/25.pdf.
21. Загородній А. Г. Бухгалтерський облік: основи теорії та практики : навч. посіб. / А. Г. Загородній, Г. О. Партич. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К. : Знання : КОО, 2004. – 377 с.
22. Зеленіна О. О. Класифікація позикового капіталу підприємства для цілей бухгалтерського обліку / О. О. Зеленіна // Вісник ЖДТУ. – 2010. – № 2 (52). – С. 99–103.
23. Зеленіна О. О. Позиковий капітал та необхідність його ідентифікації для цілей управління / О. О. Зеленіна // Вісник ЖДТУ. – 2012. – Вип. 3 (24). – С. 190–196.
24. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [Електронний ресурс] : [затв. Наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. № 291 (зі змінами і доп.)]. – Режим доступу :

<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>.

25. Калашникова К. М. Економічна сутність поняття «управління оптимізацією структури капіталу підприємства» / К. М. Калашникова // *Управління розвитком*. – 2011. – № 1 (98). – С. 151–155.
26. Камінська Т. Г. Економічна сутність та класифікаційні характеристики капіталу підприємств / Т. Г. Камінська // *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу : міжнар. зб. наук. праць*. – Житомир, 2011. – Вип. 2 (20). – С. 230–245.
27. Кивачук В. С. Современное состояние теоретической базы управления кругооборотом капитала предприятия / В. С. Кивачук, И. В. Приймачук // *Теоретические основы управления субъектами хозяйствования в условиях глобализации экономики : монография / [под общ. ред. В. С. Кивачука]*. – Брест : Изд-во БрГТУ, 2009. – С. 148–172.
28. Кінева Т. С. Капітал підприємства як економічна категорія [Електронний ресурс] / Т. С. Кінева – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Tmm/2009_33/20.pdf.
29. Королюк Т. М. Облік власного капіталу й аналіз його впливу на інвестиційну привабливість акціонерних товариств : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.06.04 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит» / Т. М. Королюк. – К., 2005. – 20 с.
30. Крамаренко Г. О. Фінансовий менеджмент / Г. О. Крамаренко, О. Є. Чорна. – 2-ге вид. – К. : Центр учбової літ-ри, 2009. – 520 с.
31. Ляшенко Г. П. Управління капіталом підприємства : навч. посібник / Г. П. Ляшенко. – Ірпінь : Академія ДПС України, 2001. – 346 с.
32. Михайлишин Н. П. Сутність зобов'язань та їх класифікація: економічний та правовий аспекти [Електронний ресурс] / Н. П. Михайлишин // *Економіка: реалії часу : [електрон. журн.]*. – 2012. – № 2. – С. 130–135. – Режим доступу : <http://economics.opu.ua/files/archive/2012/No2/130-135.pdf>.
33. Наумова Н. В. Эффективное управление капиталом и источниками его покрытия на промышленных предприятиях региона : монография / Н. В. Наумова, Б. И. Герасимов, Л. В. Пархоменко. – Тамбов : ТГТУ, 2004. – 104 с.
34. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку і звітності [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/SH000099.html.
35. Нидлз Б. Принципы бухгалтерского учета / Б. Нидлз, Х. Андерсон, Д. Колдуелл ; пер. с англ. под ред. Я. В. Соколова. – 2-е изд. – М. : Финансы и статистика, 1993. – 496 с.
36. Орлов І. В. Система зобов'язань у праві та бухгалтерському обліку: порівняльний аспект / І. В. Орлов // *Вісник Донецького нац. ун-ту економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського*. – 2010. – № 4 (48). – С. 371–377.
37. Петренко Н. І. Удосконалення класифікації поточних зобов'язань для цілей бухгалтерського обліку / Н. І. Петренко // *Вісник СевНТУ. Сер. Економіка і фінанси*. – Севастополь, 2012. – Вип. 130/2012. – С. 166–171.
38. Петришинець Л. В. Систематизація підходів до визначення змісту та

- видів капіталу підприємства [Електронний ресурс] / Л. В. Петришинець. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/Nvuu/Ekon/2011_34/statti/3_13.htm.
39. Пилипенко О. І. Облік та аналіз власного капіталу: теорія і практика : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.06.04 / О. І. Пилипенко ; Нац. аграр. ун-т. – К., 2005. – 21 с.
40. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [Електронний ресурс] : [затв. Наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. № 291 (зі змінами і доп.)]. – Режим доступу : <http://buhgalter911.com/Res/PSBO/PlanSchetov.aspx>.
41. Поддєрьогін А. М. Фінансовий менеджмент : підручник / А. М. Поддєрьогін. – К. : КНЕУ, 2005. – 536 с.
42. Пташник А. М. Класифікація поточних зобов'язань визнаними у праві та бухгалтерському обліку / А. М. Пташник // *Вісник ЖДТУ*. – 2010. – № 3 (53). – С. 215–217.
43. Расенко В. М. Особливості класифікації зобов'язань підприємств / В. М. Расенко // *Вісник соціально-економічних досліджень*. – 2012. – Вип. 2 (45). – С. 163–170.
44. Рашевская В. А. Бухгалтерский учет и отчетность по движению собственного капитала [Электронный ресурс] / В. А. Рашевская. – Режим доступа : <http://www.rae.ru/forum2012/pdf/1227.pdf>.
45. Сафронов Н. А. Экономика предприятия / Н. А. Сафронов. – М. : Юристъ, 1998. – 584 с.
46. Сигел Дж. Словарь бухгалтерских терминов : [пер. с англ.] / Дж. Сигел, Дж. Шим. – М. : ИНФРА-М, 2001. – 408 с.
47. Созанський Л. Й. Теоретичні аспекти сутності капіталу підприємств / Л. Й. Созанський // *Наук. вісник Укр. держ. лісотехнічного ун-ту. Сер. Інформаційні технології галузі*. – 2005. – Вип. 15.2. – С. 273–278.
48. Сопко В. В. Власний капітал акціонерних товариств: особливості визначення та обліку / В. В. Сопко // *Наук. вісник Нац. лісотехнічного ун-ту України*. – 2007. – Вип. 17.6. – С. 246–253.
49. Спасів Н. Я. Теоретичні аспекти сутності основного капіталу підприємницьких структур / Н. Я. Спасів // *Фінанси України*. – 2004. – № 8. – С. 126–131.
50. Сторожук Т. М. Елементи облікової політики підприємства щодо зобов'язань / Т. М. Сторожук // *Збірник наук. праць Ірпінської фінансово-юридичної академії (економіка, право)*. – 2013. – № 2. – С. 66–71.
51. Сук Л. К. Бухгалтерський облік – II : навч. посібник / Л. К. Сук, П. Л. Сук. – К. : Університет «Україна», 2005. – 701 с.
52. Суярова О. О. Узагальнення існуючого досвіду класифікації капіталу / О. О. Суярова // *Вісник Сумського держ. ун-ту. Сер. Економіка*. – 2009. – № 2. – С. 211–219.
53. Теплова Т. В. Финансовый менеджмент: управление капиталом и

інвестиціями : учебник для вузов / Т. В. Теплова. – М. : ГУ ВШИ, 2000. – 350 с.

54. Терещенко О. О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання : навч. посібник / О. О. Терещенко. – К. : КНЕУ, 2003. – 554 с.

55. Травінська С. І. Класифікація поточних зобов'язань в законодавстві та бухгалтерському обліку [Електронний ресурс] / С. І. Травінська. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/znpn/2010_6/31_Klas.pdf.

56. Харківська область у 2013 році : статистичний щорічник. – Х., 2014.

57. Черемісова Т. А. Подальше дослідження економічної сутності капіталу, його видів та функціональної ролі у діяльності підприємства / Т. А. Черемісова // Збірник наук. праць ЧДГУ. Сер. Економічні науки. – 2008. – Вип. 21. – С. 152–155.

58. Школьник І. О. Теоретичні підходи до трактування поняття капіталу та його структури на сучасному етапі розвитку фінансової науки / І. О. Школьник, А. С. Безбабіна // Інноваційна економіка. – 2012. – № 4 (30). – С. 24–28.

59. Юхимук М. М. Роль та значення позичкового капіталу підприємства / М. М. Юхимук, О. М. Полінкевич // Менеджмент, інвестиційні та інноваційні процеси в промисловості та народному господарстві. – Х., 2014. – С. 217–218.

60. Яровенко Т. С. Удосконалення методології бухгалтерського обліку власного капіталу у сучасних умовах / Т. С. Яровенко, К. П. Свистильник // Вісник Дніпропетровського ун-ту. Сер. Економіка. – 2013. – Вип. 7 (2). – С. 189–194.

ГЛАВА VII. СОВМЕСТНЫЕ ПОКУПКИ КАК СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОЕ ЯВЛЕНИЕ[©]

Основным условием выхода страны из экономического кризиса к устойчивому развитию является формирование у населения рациональных и результативных стратегий социально-экономического поведения. Адаптационные стратегии социально-экономического поведения населения становятся процессом, определяющим тенденции развития страны, поскольку в данном случае происходит трансформация задач государственных экономических задач на уровень домохозяйств.

Следовательно, представляется важным изучить особенности новых адаптационных стратегий населения, сформировавшихся в недавнее время при расширении информационного пространства. Выработка индивидуальных адаптационных стратегий и механизмов происходит с учётом текущего состояния и влияния факторов внешней среды.

Совместные покупки представляют собой вариант стихийной кооперации для приобретения по оптовым ценам товаров личного пользования. Возникли в России в начале 2000-х годов. В настоящее время приобрели огромную популярность, и являясь как социальным, так и экономическим явлением представляют значительный интерес для исследования.

Прикладная значимость изучения процесса совместных покупок обусловлена необходимостью создания научно обоснованной социально-экономической стратегии в отношении различных субъектов товарно-экономических отношений. Разработка обоснованной политики в отношении существующего и развивающегося социально-экономического процесса предполагает выявление факторов, обуславливающих появление и распространение этого явления, нахождения стратегических целей управления процессом.

В настоящее время наиболее значимыми вопросами является определение вероятного потенциала совместных покупок, выявление отличий и преимуществ перед Интернет-торговлей, перспективы развития и легализации.

Поэтапно процесс совместной покупки выглядит следующим образом. Изначально организатор размещает информацию о организации совместной покупки на определенном информационном ресурсе на условиях администрации сайта. В большинстве случаев организатор заключает договор на размещенное информации на определённый срок за установленную плату или отчисляет определённый процент от совершенной сделки.

Далее организатор указывает условия участия в закупке, условия

[©] Еришова Е.Ю., ФГБУВПО Смоленский государственный университет, г. Смоленск

Journal of Law and Economics 18(3), December. 1975. P.p. 587-605.

45. Becker, G.S. and Stigler, G.J. 1974. Law enforcement, malfeasance, and compensation of enforcers. Journal of Legal Studies 3(1), January. 1-18.

46. Сулакшин С.С., Максимов С.В., Ахметзянова И.Р. и др. Государственная политика противодействия коррупции и теневой экономике в России. // Монография в 2-х томах. Т. 1. М.: Научный эксперт, 2008.

СВЕДЕНИЯ ОБ АВТОРЕ

Ершова Елена Юрьевна – кандидат экономических наук, доцент, Смоленский государственный университет, г. Смоленск.

Жигун Леонид Александрович – доктор экономических наук, профессор, Российский экономический университет им. Г. В. Плеханова, г. Москва.

Кацена Наталия Борисовна – кандидат экономических наук, доцент, профессор, Харьковский государственный университет питания и торговли, г. Харьков.

Оксанич Елена Анатольевна – кандидат экономических наук, доцент, Кубанский государственный аграрный университет, г. Краснодар.

Петечел Татьяна Александровна – кандидат экономических наук, доцент, Дальневосточный федеральный университет (ДФУ), Школа экономики и менеджмента, кафедра «Финансы и кредит».

Романов Евгений Валентинович – доктор педагогических наук, профессор, Магнитогорский государственный технический университет им. Г.И. Носова, г. Магнитогорск.

Рыбьянцева Мария Сергеевна – кандидат экономических наук, доцент, Кубанский государственный аграрный университет, г. Краснодар.

Сидорова Тамара Александровна – кандидат экономических наук, Харьковский государственный университет питания и торговли, г. Харьков.

Хазанова Диана Леонидовна – кандидат экономических наук, доцент, ФГБОУ ВПО Тамбовский государственный технический университет, г. Тамбов.

Хмеляк Анастасия Сергеевна – студент, Дальневосточный федеральный университет (ДФУ), г. Владивосток.

Цветкова Елена Валерьевна – старший преподаватель, Санкт-Петербургский государственный университет, г. Санкт-Петербург.

Чмиль Анна Леонидовна – ассистент, Харьковский государственный университет питания и торговли, г. Харьков.

Шемятихина Лариса Юрьевна – кандидат педагогических наук, доцент, Уральский государственный экономический университет, Национальный центр деловых и образовательных проектов, генеральный директор.

Шипицына Ксения Сергеевна – ассистент, Уральский государственный экономический университет, Национальный центр деловых и образовательных проектов, г. Екатеринбург.

Научное издание

МОНОГРАФИЯ

**СОВРЕМЕННАЯ ЭКОНОМИКА:
АНАЛИЗ СОСТОЯНИЯ И ПЕРСПЕКТИВЫ
РАЗВИТИЯ**

Книга 5

под редакцией доктора экономических наук, профессора
Скорва М.М.

Подписано в печать 31.08.2015. Формат 60x84 1/16
Бумага офсетная. Гарнитура «Times»
Печать цифровая. Усл. печ. л. 13,31. Заказ №241. Тираж 500 экз.

Отпечатано с готового оригинал-макета
в типографии издательско-полиграфического комплекса СКФУ
г. Ставрополь